

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ ΣΤ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (20/7/2014)

Η ερμηνεία του Συμβόλου της Πίστεως (46)
«εις άφεσιν αμαρτιών...» Α' - Το γεγονός της αμαρτίας

Αφού είδαμε, αγαπητοί μου αδελφοί, την έννοια της ομολογίας και τον ρόλο του Βαπτίσματος στη ζωή της Εκκλησίας, διαπιστώνουμε ότι το Σύμβολο της Πίστεως συνδυάζει το άγιο Βάπτισμα με την άφεση των αμαρτιών μας¹. «Για τους Χριστιανούς το Βάπτισμα αποτελεί το θεμέλιο της Εκκλησίας, γιατί η Εκκλησία, με άλλα λόγια η κοινότητα αυτών που πιστεύουν στον Χριστό, δεν είναι απλά μια οργάνωση για την διάδοση της διδασκαλίας του Χριστού και για να παράσχει αμοιβαία βοήθεια και υποστήριξη. Είναι η εν Χριστώ ένωση όλων εκείνων που έλαβαν απ' Αυτόν το δώρο της νέας ζωής και τη συγχώρηση των αμαρτιών τους. Είναι η εν πίστει ένωσή τους, με άλλα λόγια, η αποδοχή εκ μέρους τους του Χριστού ως Θεού και Σωτήρος»².

Κατά τη διδασκαλία της Εκκλησίας μας, «το Βάπτισμα εξασφαλίζει την απαλλαγή μας από το «προπατορικό» αμάρτημα και εξαλείφει τις προσωπικές μας αμαρτίες (όταν ο άνθρωπος είναι ενήλικος)³ Έτσι ο παλιός και αμαρτωλός άνθρωπος, που υπάρχει μέσα μας εκ γενετής, νεκρώνεται και θάπτεται⁴...Ωστόσο και μετά το Βάπτισμα παραμένουν τα επακολουθήσαντα την αμαρτία δεινά, οι ασθένειες δηλ. και οι θλίψεις και οδύνες της ζωής και το κορύφωμα αυτών ο θάνατος, ακόμα δε και η ροπή και κλίσις προς το κακό. Αλλά τα μεν πρώτα δεν έχουν, πλέον, τον χαρακτήρα ποινής, μένουν δε ως παιδαγωγικά μέσα, διδάσκοντα ποια είναι τα αποτελέσματα της αμαρτίας. Η δε κλίσις και ροπή προς την αμαρτία, για τον βαπτισθέντα δε σημαίνει ότι είναι ένοχος, αλλά παραμένει ως φυσική ατέλεια και χρησιμεύει ως αφορμή ηθικής δοκιμασίας και προόδου»⁵.

Είναι, όμως, χρήσιμο να εντρυφήσουμε λίγο παραπάνω στο γεγονός της αμαρτίας, μέσα από την οπτική της Ορθόδοξης Θεολογίας. Για την Εκκλησία μας η αμαρτία είναι το σοβαρότερο πνευματικό νόσημα του ανθρώπου, που τον βυθίζει στο τέλμα μιας πλασματικής ελευθερίας και τον οδηγεί, σταδιακά, στη χειρότερη μορφή υποδούλωσης και εξάρτησης. Ενώ, αρχικά, προκαλεί εσωτερική διέγερση και αίσθημα ικανοποίησης, εντούτοις, έχει αντιστρόφως ανάλογα αποτελέσματα, τα οποία προκαλούν διάσπαση στον έσω άνθρωπο και απόλυτη διάσπαση της κοινωνίας με τον Θεό.

¹ Πράξ. 2,38

² π. Αλέξανδρος Σμέμαν, «Πιστεύω», σελ. 152

³ Τίτ. 3,5

⁴ Ρωμ. 6, 3-4

⁵ π. Στυλιανός Ανανιάδης, «Το Πιστεύω μας», σελ. 692-693

«Στους Πατέρες της Εκκλησίας η αμαρτία έχει μια μορφή αρρώστιας και εμφανίζεται η εξάλειψή της με μορφή θεραπείας. Οπότε, έχουμε αρρώστια και έχουμε θεραπεία. Η αμαρτία είναι η αρρώστια του ανθρώπου και δεν είναι απλώς η αταξία του ανθρώπου, ο οποίος δεν υπακούει στον Θεό, σαν ένας υποτακτικός. Διότι η αμαρτία δεν είναι πράξη και παράβαση των νόμων του κράτους. Υπάρχουν νόμοι, ένας παραβάτης παραβαίνει τον νόμο και πρέπει να τιμωρηθεί από τον νόμο. Ο Αυγουστίνος (η Δυτική Εκκλησία) κατάλαβε την αμαρτία κατ' αυτόν τον τρόπο, δηλ. ότι ο Θεός έδωσε εντολές, ο άνθρωπος παραβίασε τις εντολές του Θεού και ανάλογα τιμωρήθηκε.

»Η διάγνωση είναι ότι ο άνθρωπος υποφέρει απ' αυτή την αρρώστια, που λέγεται αμαρτία, που είναι ο σκοτασμός. Και πόσες φορές βρίσκει κανείς στους Πατέρες αυτόν τον όρο «σκοτασμός του νου...» Ο σκοτασμός του νου είναι η διάγνωση της αμαρτίας. Η θεραπεία τί είναι; Ο φωτισμός του νου. Έχουμε σκοτασμό και φωτισμό. Σκότος και φως»⁶.

Οι έννοιες που αναλύουμε ίσως να φαντάζουν κάπως δυσνόητες και δυσπρόσιτες. Πρέπει να κρατήσουμε, όμως, αυτές τις εικόνες: Η αμαρτία είναι το σκοτάδι και το σκοτάδι διαλύεται με το φως. Η αμαρτία είναι αρρώστια που θεραπεύεται με συγκεκριμένο φάρμακο, μέσα σε συγκεκριμένο θεραπευτήριο, διαφορετικά οδηγεί στον θάνατο της ψυχής. Το θεραπευτήριο, ο χώρος όπου αντιμετωπίζεται και νικάται η αμαρτία, είναι η Εκκλησία. «Το βασικότερο έργο της Εκκλησίας είναι η λύτρωση του ανθρώπου από τη δυναστεία της αμαρτίας, η πνευματική του αφύπνιση, ο σωφρονισμός της καρδιάς του, η καθοδήγησή του στο δρόμο της αρετής και της πραγματικής ανθρωπιάς. Η ανάπτυξη εντός του συνειδήσεως φωτεινής και λεπτής, η καλλιέργεια του ψυχικού του κόσμου, η απαλλαγή της καρδιάς από τα άγρια πάθη του εγωισμού, της κακίας και της χρηματολατρίας, ο εμπλουτισμός της καρδιάς με το πνεύμα της γνήσιας αγάπης, με πνεύμα θυσίας προς τον συνάνθρωπο, ο εξανθρωπισμός του ανθρώπου και η μεταμόρφωσή του σε καινή κτίση»⁷.

Το φάρμακο για να επιτευχθούν όλα αυτά και να ιαθεί ο άνθρωπος από την αρρώστια της αμαρτίας μέσα στο θεραπευτήριο της Εκκλησίας είναι η μετάνοια. Γι' αυτό το μέγιστο Θείο δώρημα θα ομιλήσουμε, συν Θεώ, την επόμενη Κυριακή. ΑΜΗΝ!

Αρχιμ. Ε.Ο.

⁶ π. Ιωάννης Ρωμανίδης (+), Μητρ. Ναυπάκτου Ιεροθέου, «Εμπειρική Δογματική Β'», σελ. 187

⁷ Καλλίνικος, Μητροπολίτης πρ. Πειραιώς, «Πειραιϊκή Εκκλησία», Νοέμβριος 1999